

347.922.1

TUŽBA U PARNIČNOM POSTUPKU (POJAM, VRSTE I ELEMENTI)**Doc. dr Dragana Randelović****Apstrakt:*

Tužba je veoma značajan pravni akt koji predstavlja inicijalnu parničnu radnju kojom se pokreće parnični postupak. Bez tužbe nema parnice (nemo iudex sine actore). Međutim, samo pokretanje postupka zavisice pre svega, da li je tužba uredno sastavljena. Ukoliko je tužba nepotpuna ili nerazumljiva sud će da je odbaci. Sa druge strane, tužilac određuje u tužbi granice tužbenog zahteva, odnosno određuje granice raspravljanja i odlučivanja u postupku pred sudom. Zbog toga je neophodno da tužba sadrži sve zakonom propisane elemente. Međutim, nije dovoljno njihovo mehaničko navođenje. Bitni su način i stil kojim se to čini, kako bi ona bila razumljiva. U ovom radu, autor nastoji da analizira zakonom propisanu sadržinu tužbe, odnosno njene obavezne i fakultativne elemente. Analizu prati i navođenje karakterističnih primera iz prakse, u cilju boljeg razumevanja i primene zakonskih odredbi.

Ključne reči: tužba, sadržina tužbe, podela tužbi, parnični postupak.

UVOD

Tužba je inicijalna parnična radnja kojom se pokreće parnični postupak. Bez tužbe nema parnice (nemo iudex sine actore). Pokretanje parnice zavisi isključivo od volje tužioca. Podnošenjem tužbe, lice koje je to učinilo postaje parnična stranka – tužilac. Ona predstavlja pravno sredstvo kojim tužilac kreće u borbu za zaštitu svog povređenog, ugroženog ili osporenog građanskog subjektivnog prava.

Motiv za podnošenje tužbe leži u tvrdnji tužioca da je tuženi povredio ili ugrozio neko tužiočevo subjektivno pravo, pa se tužbom traži njegova zaštita. Tužba je dvostruko adresovana. Najpre na sud, jer jedino on može da pruži traženu pravnu zaštitu. Tužba je adresovana i na tuženog, jer mu mora biti pružena mogućnost da se o njoj izjasni.¹Takođe, on može da ispuni svoju obavezu, ili da na drugi način udovolji tužbenom zahtevu, čime će učiniti suvišnim dalje vođenje postupka.

U formalnom smislu, tužba predstavlja pismeni podnesak u kome tužilac ističe zahtev za pružanje određene pravne zaštite.

---

* Docent za užu naučnu oblast građansko pravo na Departmanu za pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru, e-mail: d.randjelovic@uninp.edu.rs.

¹ B. Poznić, V. Rakić-Vodinelić, Građansko procesno pravo, Službeni glasnik, Beograd, 2015, str. 294.

U materijalnom smislu, predstavlja parničnu radnju tužioca koja sadrži određeni zahtev za presudu, odnosno kojom traži od suda da tuženog osudi na određenu činidbu, da donese odluku određene sadržine, da utvrdi da postoji ili ne postoji određeni pravni odnos, subjektivno pravo ili materijalnopravni zahtev, ili da proizvede promenu u pravnim odnosima.

Tužba je veoma značajan pravni akt. Bez nje se ne može pokrenuti parnični postupak. Najsazetije, njen značaj iskazuje latinska sentence *Nemo iuris sine actore* – Bez tužbe nema parnice. Međutim, samo pokretanje postupka zavisice pre svega, da li je tužba uredno sastavljena. Sud najpre ispituje da li su ispunjene procesne pretpostavke za pružanjem pravne zaštite. Ukoliko je tužba nepotpuna ili nerazumljiva sud će da je odbaci. Zbog toga je od izuzetnog značaja, pored pravilnog poznavanja propisa procesnog prava i posedovanje veštine pisanja pravnih akata. Nije dovoljno mehaničko navođenje svih zakonom propisanih elemenata. Bitni su način i stil kojim se to čini, kako bi ona bila razumljiva. Ukoliko je tužba uredna, sadrži sve zakonom propisane elemente, sud će se upustiti u ispitivanje njene materijalnopravne osnovanosti. Tužilac određuje u tužbi granice tužbenog zahteva, odnosno određuje granice raspravljanja i odlučivanja u postupku pred sudom. Tužbeni zahtev mora biti određen i subjektivno i objektivno. Subjektivno određenje znači da tužilac i tuženi moraju biti precizno identifikovani. Objektivna identifikacija se odnosi na sadržinu i obim pravne posledice čije se izricanje traži. U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahteva koji su postavljeni u postupku, on ne može osuditi, odnosno obavezati na određeno ponašanje nikoga ko nije bio označen u tužbi kao tuženi, niti može suditi preko ili mimo postavljenog zahteva. Stoga, ostvarivanje i zaštita prava tužioca zavisice od same tužbe, odnosno od toga kako je formulisan tužbeni zahtev, od činjenica na kojima zasniva zahtev i dokaza koje je naveo a kojima se može proveriti njihova istinitost.

FORMA TUŽBE

Tužba je jedna od parničnih radnji za koje zakon izričito predviđa da mora da bude u pismenoj formi. Pismenu formu ispunjavaju i podnesci upućeni sudu telegramom i elektronskom poštom, u skladu sa posebnim zakonom. (čl. 98. st. 2. ZPP).

Elektronski dokument jeste skup podataka sastavljen od slova, brojeva, simbola, grafičkih, zvučnih i video zapisa sadržanih u podnesku, pismenu, rešenju, ispravi ili bilo kom drugom aktu koji sačinjavaju pravna i fizička lica ili organi vlasti radi korišćenja u pravnom prometu ili u upravnom, sudskom ili drugom postupku pred organima vlasti, ako je elektronski izrađen, digitalizovan, poslat, primljen, sačuvan ili arhiviran na elektronskom, magnetnom, optičkom ili drugom mediju (čl. 2. Zakona o elektronskom dokumentu²) Elektronskom dokumentu ne može se osporiti punovažnost ili dokazna snaga samo zato što je u elektronskom obliku.

---

² „Službeni glasnik RS“, br. 51/2009.

Ako je propisom utvrđen pismeni oblik kao uslov punovažnosti pravnog akta, pravnog posla ili druge pravne radnje, odgovarajući elektronski dokument potpisuje se kvalifikovanim elektronskim potpisom, u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski potpis. (čl. 4. Zakona o elektronskom dokumentu)

Kvalifikovani elektronski potpis je elektronski potpis kojim se pouzdano garantuje identitet potpisnika, integritet elektronskih dokumenata, i onemogućava naknadno poricanje odgovornosti za njihov sadržaj, i koji ispunjava uslove utvrđene Zakonom o elektronskom potpisu³ (čl. 2. Zakona o elektronskom potpisu).⁴

Elektronski dokument izrađuje se primenom bilo koje dostupne i upotrebljive informaciono-komunikacione tehnologije.

Tužba izrađena kao elektronski dokument dostavlja se sudu putem elektronske pošte na adresu elektronske pošte koja je od strane organa vlasti određena za prijem elektronske pošte. Sud koji je primio elektronski podnesak dužan je da, bez odlaganja, potvrdi stranci prijem podneska (čl. 10. Zakona o elektronskom dokumentu). Potvrda o prijemu elektronskog dokumenta je dokaz da je taj dokument primljen od strane primaoca. Potvrda o prijemu može biti, takođe sačinjena u formi elektronskog dokumenta.

SADRŽINA TUŽBE

Tužba najpre treba da sadrži sve elemente koji su propisani kao obavezni za sve podneske. Ipak, neki posebni zahtevi o sadržaju tužbe, prvenstveno preciznost i rigoroznost određivanja, opredelili su donošenje nekih specijalnih pravila o sadržaju tužbe. Na jednim zakonodavac insistira da moraju da budu navedeni u tužbi i oni imaju karakter *obaveznih elemenata*. Druge prepušta volji same stranke u cilju efikasnijeg i za nju povoljnijeg vođenja postupka i oni imaju karakter *fakultativnih elemenata*.

A. Obavezni elementi tužbe

Obavezni elementi tužbe predstavljaju minimalnu sadržinu tužbe i bez njih sud neće uzeti tužbu u razmatranje već će ona biti odbačena. U njih spadaju označenje:

1. Stvarno i mesno nadležnog suda kome se kao adresatu obraća tužilac;
2. Stranaka i njihovih zakonskih zastupnika;
3. Predmeta spora;
4. Vrednosti predmeta spora;
5. Činjenica na kojima tužilac zasniva svoj zahtev;
6. Dokaza kojima se ove činjenice potvrđuju;
7. Pravnog osnova zahteva;

³ „Službeni glasnik RS“, br. 135/2004.

⁴ Više čl. 7-9. Zakona o elektronskom potpisu.

8. Tužbenog zahteva;
9. Potpis tužioca.

1. Stvarna i mesna nadležnost suda

Da bi tužba bila adresovana na stvarno nadležni sud, neophodno je konsultovanje Zakona o uređenju sudova.⁵ Osnovni sud u prvom stepenu sudi u građanskopravnim sporovima ako za pojedine od njih nije nadležan drugi sud i vodi izvršne i vanparnične postupke za koje nije nadležan neki drugi sud. Osnovni sud u prvom stepenu sudi u stambenim sporovima; sporovima povodom zasnivanja, postojanja i prestanka radnog odnosa; o pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa; o naknadi štete koju zaposleni pretrpi na radu ili u vezi sa radom; sporovima povodom zadovoljavanja stambenih potreba na osnovu rada (čl. 22. st. 2. i st. 3. Zakona o uređenju sudova).

Viši sud u prvom stepenu sudi u građanskopravnim sporovima kad vrednost predmeta spora omogućuje izjavljivanje revizije; u sporovima o autorskim i srodnim pravima i zaštiti i upotrebi pronalazaka, industrijskog dizajna, modela, uzoraka, žigova, oznaka geografskog porekla, topografije integrisanih kola, odnosno topografije poluprovodničkih proizvoda i oplemenjivača biljnih sorti ako nije nadležan drugi sud; u sporovima o osporavanju ili utvrđivanju očinstva i materinstva; u sporovima za zaštitu od diskriminacije i zlostavljanja na radu; u sporovima o objavljivanju ispravke informacije i odgovora na informaciju zbog povrede zabrane govora mržnje, zaštite prava na privatni život, odnosno prava na lični zapis, propuštanja objavljivanja informacije i naknade štete u vezi sa objavljivanjem informacije; u sporovima povodom štrajka; povodom kolektivnih ugovora ako spor nije rešen pred arbitražom; povodom obaveznog socijalnog osiguranja ako nije nadležan drugi sud; povodom matične evidencije; povodom izbora i razrešenja organa pravnih lica ako nije nadležan drugi sud (čl. 23. st. 7. i st. 8. Zakona o uređenju sudova).

Mesna nadležnost određena je Zakonom o parničnom postupku. Za suđenje je opšte mesno nadležan sud na čijem području tuženi ima prebivalište. Ako tuženi nema prebivalište u Republici Srbiji niti u nekoj drugoj državi, opšte mesno nadležan je sud na čijem području tuženi ima boravište. Ako tuženi pored prebivališta ima i boravište u nekom drugom mestu, a prema okolnostima može da se pretpostavi da će tu duže vreme da boravi, opšte mesno nadležan je i sud boravišta tuženog. Za suđenje u sporovima protiv Republike Srbije, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave i njihovih organa, opšte mesno nadležan je sud na čijem se području nalazi sedište njene skupštine. Za suđenje u sporovima protiv pravnih lica, opšte mesno nadležan je sud na čijem se području nalazi njihovo sedište, prema izveštaju Agencije za privredne registre. Za suđenje u sporovima protiv državljanina Republike Srbije koji stalno živi u inostranstvu, gde

⁵ „Službeni glasnik RS“, br. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011-dr. zakon, 78/2011-dr. zakon, 101/2011, 101/2013, 106/2015 i 40/2015-dr. zakon.

je upućen na službu ili na rad od strane državnog organa ili pravnog lica, opšte mesno nadležan je sud njegovog poslednjeg prebivališta (čl. 39-41 ZPP). Zakonom su propisana i pravila o posebnoj mesnoj nadležnosti.⁶

Označenje stvarno i mesno nadležnog suda vrši se na samom početku tužbe. Na primer, Osnovnom sudu u Nišu, Osnovnom sudu u Novom Pazaru.

2. Označenje stranaka i njihovih zakonskih zastupnika

Označenje stranaka sa svim elementima neophodnim za njihovu identifikaciju vrši se odmah nakon označenja stvarno i mesno nadležnog suda. U tužbi je moguća subjektivna kumulacija, odnosno suparničarstvo. Suparničarstvo može biti aktivno, kada na strani tužioca ima više lica, i pasivno, kada na strani tuženih ima više lica. Više lica mogu jednom tužbom da tuže, odnosno da budu tuženi, ako:

- su u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici, ili ako njihova prava, odnosno obaveze proističu iz istog činjeničnog i pravnog osnova;
- su predmet spora zahtevi, odnosno obaveze iste vrste koji se zasnivaju na bitno istovrsnom činjeničnom i pravnom osnovu i ako postoji stvarna i mesna nadležnost istog suda za svaki zahtev i svakog tuženog;
- je to zakonom propisano (na primer, tužba protiv glavnog jemca i dužnika).

Tužilac može tužbom da obuhvati dva ili više tuženih i na način što će da traži da tužbeni zahtev bude usvojen prema sledećem tuženom za slučaj da bude pravnosnažno odbijen prema tuženom koji je u tužbi prethodno naveden. (čl. 206. ZPP) Ovakvo suparničarstvo sa eventualno tuženim se najčešće javlja u parnicama za naknadu štete u kojima tužilac nije siguran ko je od tuženih pričinio štetu.

Suparničarstvo može biti i nužno, ukoliko po zakonu, ili zbog prirode pravnog odnosa tužbom moraju da se obuhvate sva lica koja su učesnici materijalnopravnog odnosa. Ukoliko tužilac ne obuhvati tužbom sve nužne suparničare, sud će da odbije tužbu kao neosnovanu. (čl. 211. st.1-2. ZPP)

Ako po zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može da se reši samo na jednak način prema svim suparničarima (jdistveni suparničari), oni se smatraju kao jedna parnična stranka, tako da kad pojedini suparničari propuste neku parničnu radnju, dejstvo parničnih radnji koje su izvršili drugi suparničari odnose se i na one koji te radnje nisu preduzeli. (čl. 210. ZPP) Na primer, tužba javnog tužioca da se poništi brak mora biti podignuta protiv oba bračna druga.

Ukoliko je u pitanju pasivno suparničarstvo, tužilac mora jasno i precizno u tužbenom zahtevu navesti šta traži u odnosi na svakog suparničara.

---

⁶ Više čl. 42-65 ZPP.

Tužilac koji ima prebivalište ili boravište, odnosno sedište u inostranstvu dužan je da u tužbi imenuje punomoćnika za prijem pismena. Ukoliko ne označi punomoćnika za prijem pismena, sud će odbaciti tužbu.

3. Označenje predmeta spora

Građanskopravni spor nastaje kada dođe do neslaganja strana u građanskopravnom odnosu u pogledu samog građanskopravnog odnosa, građanskopravnog subjektivnog prava ili građanskopravnog zahteva. Nastaje tako što se dva subjekta ne slažu o postojanju ili nepostojanju nekog građanskopravnog odnosa, građanskopravnog subjektivnog prava ili građanskopravnog zahteva, kada jedna strana iznosi jedno tvrđenje, a druga strana ga negira ili osporava, u celosti ili delimično. Predmet građanskopravnog spora može da bude činjenično (faktičko) pitanje, pravno pitanje ili neko drugo. Predmet spora je faktičko pitanje kada je među stranama u sporu sporna neka činjenica, odnosno to je spor o činjenicama. Pravno pitanje je predmet spora kad neslaganje izaziva to što svaka strana u sporu za istu činjenicu, o čijem se postojanju slažu, vezuje različita dejstava ili kad postoji neslaganje o posledicama koje objektivno pravo vezuje za neku činjenicu.⁷

Predmet spora se označava nakon označenja stranaka, u desnom uglu.

4. Vrednost predmeta spora

Tužilac je dužan da u tužbi navede vrednost predmeta spora ukoliko predmet tužbenog zahteva nije novčani iznos, a nadležnost ili pravo na izjavljivanje revizije zavise od vrednosti predmeta spora. Revizija nije dozvoljena u imovinskopravnim sporovima ako vrednost predmeta spora pobijenog dela ne prelazi dinarsku protivvrednost od 40.000 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan podnošenja tužbe (čl. 403. st. 4. ZPP). Vrednost predmeta spora je od značaja i prilikom određivanja sudske takse, obračuna nagrade advokatu i određivanja da li će se postupak voditi po pravilima postupka o sporovima male vrednosti. Sporovi male vrednosti jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi dinarsku protivvrednost 3.000 evra po srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan podnošenja tužbe (čl. 468. st. 1. ZPP).

Kao vrednost predmeta spora uzima se samo vrednost glavnog zahteva. Kamate, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja, kao i troškovi postupka ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtev (čl. 28. ZPP).

Ako se zahtev odnosi na buduća davanja koja se ponavljaju, vrednost predmeta spora računa se po njihovom zbiru, ali najviše do iznosa koji odgovara zbiru davanja za vreme od pet godina (čl. 29. ZPP). Buduća davanja koja se ponavljaju su sporovi o zakonskom izdržavanju, o naknadi štete u vidu novčane rente i dr.

---

⁷ http://pravopedia.rs/index.php?title=Parnica_i_parni%C4%8Dni_postupak, pristup dana 27.02.2016.

Ako je tužbom protiv istog tuženog obuhvaćeno više zahteva koji se zasnivaju na istom činjeničnom i pravnom osnovu, nadležnost se određuje prema zbiru vrednosti svih zahteva. U pitanju su, najčešće, slučajevi naknade nematerijalne štete kada tužilac ističe više zahteva za više oblika nematerijalne štete.

Ako se tužbenim zahtevom traži utvrđenje prava svojine ili drugih stvarnih prava na nepokretnostima, utvrđenje ništavosti, poništaj ili raskid ugovora, koji ima za predmet nepokretnost, vrednost predmeta spora se određuje prema tržišnoj vrednosti nepokretnosti ili njenog dela.

Ako se spor vodi o postojanju zakupnog odnosa, vrednost se računa prema jednogodišnjoj zakupnini, osim ako se radi o zakupnom odnosu zaključenom na kraće vreme. Ovo pravilo se primenjuje u tužbama za utvrđenje postojanja, odnosno nepostojanja zakupnog odnosa. Ako se tužbom traži plaćanje dospele zakupnine, vrednost predmeta spora se određuje prema ukupnom iznosu dospele zakupnine, a ne prema visini jednogodišnjeg iznosa zakupnine.

Ako se tužbom zahteva samo davanje obezbeđenja za izvesno potraživanje ili ustanovljenje založnog prava, vrednost predmeta spora određuje se prema iznosu potraživanja koje treba da se obezbedi. U drugim slučajevima, ako se tužbeni zahtev ne odnosi na novčani iznos, merodavna je vrednost predmeta spora koju je tužilac označio u tužbi.

Ako je tužilac očigledno suviše visoko ili suviše nisko označio vrednost predmeta spora, sud će, najkasnije na pripremnom ročištu, a ako pripremno ročište nije održano onda na glavnoj raspravi, pre početka raspravljanja o glavnoj stvari, brzo i na pogodan način da proveri tačnost označene vrednosti i utvrdi vrednost predmeta spora. Iz ove zakonske formulacije proizilazi da je sud dužan po službenoj dužnosti da vodi računa o pravilnosti označene vrednosti spora. Sud će prilikom provere ceniti postavljeni tužbeni zahtev, činjenice na kojima se on temelji. Dešava se u praksi da tužilac označi manji tužbeni zahtev u cilju plaćanja manjeg iznosa sudskih taksi.

5. Činjenični osnov tužbe

Tužilac je dužan da u tužbi navede sve činjenice na kojima zasniva svoj zahtev. Činjeničnim osnovom tužilac iznosi i predstavlja sudu stanje stvari u jednom životnom odnosu u kome je došlo do spora a za koji smatra da mu daje osnova da postavi određeni zahtev za donošenjem presude. Istovremeno, iznošenjem činjenica, tužilac obrazlaže svoj zahtev za presudu. Tužilac iznosi i pravno relevantne činjenice i činjenice koje su izazvale spor.⁸ Neophodno je koristiti legalistički stil pisanja, poštovati gramatička i pravopisna pravila, stil mora biti sažet i jednostavan, a rečenice kratke i jasne. Činjenice moraju biti iznete hronološki, u logičnom redosledu koji će brzo odvesti do suštine. One moraju biti dovoljno precizno opisane i u obimu koji omogućava konkretizaciju i

⁸ G. Stanković, Gradansko procesno pravo, Niš, 2004, str. 320.

individualizaciju spornog odnosa. Činjenični osnov mora da bude postavljen tako da tužilac u potpunosti saopšti sudu stvarni događaj. On mora da bude izložen na način koji omogućava sudu da oceni, samo na osnovu navoda u tužbi, da li je dopušteno pružanje pravne zaštite u konkretnoj pravnoj stvari i da li da odluči da otvori postupak za rešavanje tog odnosa.⁹

6. Označenje dokaza

Tužilac je dužan da navede i dokaze kojima se može proveriti i utvrditi istinitost iznetog činjeničnog osnova. Kao dokazna sredstva mogu se navesti isprave, saslušanje svedoka, saslušanje stranaka, uviđaj i veštaci. Ukoliko su pojedina dokazna sredstva isprave, one se prilažu uz tužbu. Dokazi moraju biti navedeni tako da jasno upućuju na koje se činjenice odnose. Ovo se nesumnjivo postiže tako što se ispod svake činjenice navodi i dokaz kojim se ona dokazuje. U daljem tekstu izneti su primeri kako izgleda navođenje jednog činjeničnog navoda i dokaza kojim se on potvrđuje.

Primer 1.

TUŽBA za razvod braka

Stranke su zaključile brak u Subotici, 12. marta 2005. godine. Iz tog braka imaju jedno maloletno dete, sina Milana rođenog 2007. godine.

DOKAZ:

- Izvod iz matične knjige venčanih br. 25/2005. od 12. marta 2005. godine;
- Izvod iz knjige rođenih za Milana Jovanovića od 9. decembra 2007. godine.

·
·

Primer 2.

TUŽBA za povraćaj duga

Tuženi Miroslav Janković je 15. januara 2010. godine uzeo u zajam iznos novca od 5.000,00 evra od tužioca Jovana Jankovića, sa rokom vraćanja od mesec dana.

DOKAZ:

- priznanica o dugu od 15. januara 2010. godine. na iznos od 5.000,00 evra, potpisana od strane tužioca i tuženog;
- saslušanje stranaka.

---

⁹ G. Stanković, Gradansko procesno pravo, Niš, 2004, str. 321.

7. Tužbeni zahtev

Tužbeni zahtev je najvažniji deo tužbe kojim tužilac formuliše svoj predlog kako bi trebalo da glasi dispozitiv presude, odnosno formuliše kako bi trebalo da glasi pojedinačna pravna norma koju sud treba da izrekne presudom ukoliko usvoji tužbeni zahtev.¹⁰ U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahteva koji su postavljeni u postupku (čl. 3. ZPP). Da bi tužba bila dopuštena tužbeni zahtev mora biti jasno i precizno određen - subjektivno i objektivno. Tužbeni zahtev je određen subjektivno ukoliko su tužilac i tuženi identifikovani na propisan način kojim se otklanja svaka sumnja. Tužbeni zahtev je određen objektivno ukoliko je tačno određena vrsta pravne zaštite koja se od suda traži, odnosno sadržina i obim pravne posledice čije se izricanje traži. Sud je vezan za postavljeni tužbeni zahtev u subjektivnom i objektivnom smislu. Postupkom ne sme biti obuhvaćen niko ko u tužbi nije označen kao stranka, niti sud može dosuditi mimo i preko tužbenog zahteva.¹¹ Usvajanjem tužbenog zahteva on se sadržinski prenosi u pojedinačnu pravnu normu formulisanu u izreci presude.¹²

Tužbeni zahtev sadrži traženje tužoca u pogledu glavne stvari i sporednih traženja (kamate, ugovorne kazne i dr.) Tužilac u tužbi može istaći jedan glavni zahtev (na primer, da se isplati kupoprodajna cena, da se vrati dug, da razvede brak), a može istaći i više tužbenih zahteva (na primer, jednom tužbom može zahtevati razvod braka, poveravanje dece na čuvanje i izdržavanje). U jednoj tužbi tužilac može da istakne više zahteva protiv istog tuženog (objektivna kumulacija) ako su svi zahtevi povezani istim činjeničnim i pravnim osnovom (na primer, tužilac jednom tužbom traži naknadu različitih vidova štete koji su prouzrokovani istim događajem). Ako zahtevi nisu povezani istim činjeničnim i pravnim osnovom, oni mogu da se istaknu u jednoj tužbi protiv istog tuženog samo kada je isti sud stvarno nadležan za svaki od ovih zahteva i kada je za sve zahteve određena ista vrsta postupka (na primer, ne može se u istoj tužbi zahtevati razvod braka i deoba zajedničke imovine). Zakonom je izuzetno dopuštena kumulacija bračnih i alimentacionih parnica, bračnih parnica sa parnicama o poveravanju dece na čuvanje i vaspitavanje, ili paternitetskih, odnosno maternitetskih parnica sa alimentacionim parnicama.

Tužilac može dva ili više tužbenih zahteva u međusobnoj vezi da istakne u jednoj tužbi (eventualna kumulacija), na način da sud usvoji sledeći od tih zahteva, ako nađe da prethodni zahtev nije osnovan. Na primer, tužilac tužbom zahteva ispunjenje ugovora, a istovremeno postavi i eventualni zahtev za vraćanjem kupoprodajne cene i naknadom štete, za slučaj da sud utvrdi da je ugovor ništav. Eventualna kumulacija je moguća samo ako je sud stvarno nadležan za svaki od tih zahteva i ako je za sve zahteve određena ista vrsta postupka. (čl. 197. ZPP) Razlozi ekonomičnosti, racionalnosti, pravne sigurnosti i efikasnosti opravdavaju

¹⁰ G. Stanković, Građansko procesno pravo, Niš, 2004, str. 322.

¹¹ V. Rajović, Građansko procesno pravo, Projuris, 2009, str. 78.

¹² R. Keča, B. Starović, Građansko procesno pravo, Novi Sad, 2004., str. 208.

dopuštenost objektivne kumulacije, naročito eventualne kumulacije jer se na ovaj način predupređuje vođenje novih parnica.

Tužilac koji u tužbi traži da mu se dosudi ispunjenje dugovane činidbe može da predloži da tuženi umesto dugovane činidbe plati određeni novčani iznos ili da ispuni neku drugu činidbu (alternativno ovlašćenje tuženog). Sud nije dužan da ispituje da li novčani iznos koji je tužilac prihvatio da primi umesto dugovane nenovčane činidbe odgovara vrednosti nenovčane činidbe. (čl. 196. ZPP)

Sadržina tužbenog zahteva zavisi od vrste pravne zaštite koja se traži. U zavisnosti od sadržine pravne zaštite koja se tužbom traži izvršena je podela tužbi na tužbu za osudu na činidbu (kondemnatorna tužba), tužbu za utvrđenje (deklarativna tužba) i preobražajna (konstitutivna) tužba.

a) Tužba za osudu na činidbu (kondemnatorna)

Tužba za utvrđenje predstavlja najzastupljeniju tužbu u praksi. Najčešće, tužilac zahteva od suda da tuženog primora da učini nešto što je dužan a on dobrovoljno neće. Činidba se može sastojati u činjenju, nečinjenju, uzdržavanju ili trpljenju. Na primer, tužba kojom se zahteva vraćanje duga, tužba kojom se traži da se prekine sa daljim uznemiravanjem tužioca u mirnom korišćenju poseda, tužba kojom se zahteva od tuženog da ne sprečava prelaz preko svog zemljišta, tužba kojom se zahteva da se u određenom vremenu uzdrži od obavljanja svoje delatnosti kako ne bi ometao susede.

U zavisnosti od toga šta se tužbom za osudu na činidbu traži, razlikuju se : tužba za osudu na dospelu činidbu, tužba za osudu na buduću činidbu i tužba za osudu na propuštanje.

Tužba za osudu na dospelu činidbu je najčeši tip kondemnatorne tužbe. Ovom tužbom tužilac zahteva da sud osudi tuženog na ispunjenje činidbe koja je u momentu podizanja tužbe dospela. Dospelost činidbe predstavlja materijalnoppravnu pretpostavku za uspeh ove tužbe. Zakon o parničnom postupku propisuje da sud može da naloži tuženom da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospela do zaključenja glavne rasprave (čl. 343. st. 1. ZPP). Iz ovoga proizilazi da nedospelost činidbe u vreme podnošenja tužbe nije smetnja za pokretanje i vođenje postupka.

Tužba za osudu na buduću činidbu. Zakon o parničnom postupku je propisao situacije kada je moguće tražiti i osudu na činidbe koje nisu dospele do zaključenja glavne rasprave.

1. Ako je u pitanju zahtev za izdržavanje;
2. Ako se tužbom zahteva naknada štete u vidu rente zbog izgubljene zarade ili drugih prihoda po osnovu rada ili zbog izgubljenog izdržavanja (čl. 343. st. 2. ZPP).
3. Tužbom kojom se zahteva predaja ili preuzimanje stvari koje su date u zakup može da se podnese i pre prestanka zakupodavnog odnosa, odnosno pre dospelosti obaveze (čl. 343. st. 3. ZPP).

U kondemnatornoj tužbi se mora navesti i rok u kome je dužna da izvrši činidbu. Rok za izvršenje činidbe je 15 dana, ukoliko posebnim propisom nije drugačije predviđeno. U meničnim i čekovnim stvarima rok za izvršenje je osam dana.

Tužba za osudu na propuštanje. Tuzba na osudu na propustanje je upravljena na osudu tuzenog da propusti vrsenje odredjene radnje kojom se vrsi povreda ili ugrozava kakvo subjektivno pravo tuzioca.. Kondemnatorna tuzba za propustanje je najvazniji oblik zastite tuzioca od nelojalne utakmice na trzistu, monopola i povrede prava konkurencije.

Primer kondemnatorne tužbe,

OSNOVNOM SUDU U BUJANOVCU

TUŽILAC: Milovanović Srđan iz Bujanovca, ul. Vojvode Mišića 2/12

TUŽENI: Petrović Dragan iz Bujanovca, ul. Vojvode Mišića 4/12

Predmet spora: povraćaj duga

Vrednost: 50.000,00 dinara

TUŽBA

Tužilac Milovanović Srđan je 12. marta 2012. godine pozajmio tuženom Petrović Draganu iznos od 50.000,00 dinara.

DOKAZ:

- priznanica o dugu od 12. marta 2012. godine na iznos od 50.000,00 dinara napisana i potpisana od strane tuženog,
- saslušanje svedoka Petrović Ane, supruge tuženog,
- saslušanje stranaka.

Tužilac i tuženi su dugogodišnje komšije i prijatelji. Tužilac je tuženom pozajmio novac, jer mu je hitno trebao za plaćanje rate za stan. Novac je trebao da mu vrati nakon mesec dana.

Međutim, nakon isteka dogovorenog roka, uprkos brojnim podsećanjima od strane tužioca na postojanje duga, tuženi nije vratio pozajmljenu sumu novca. S obzirom da je prošlo više od sedam meseci od kada je tuženi trebao da vrati pozajmicu, i kako je očigledno da ne pokazuje spremnost da svoju obavezu dobrovoljno ispuni, tužilac predlaže sudu da ovu tužbu uzme u postupak, izvede predložene dokaze i donese sledeću

PRESUDU

Usvaja se tužbeni zahtev i obavezuje se tuženi Petrović Dragan iz Bujanovca da tužiocu Milovanović Srđanu isplati iznos od 50.000,00 dinara sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13. aprila 2012. godine, kao i da mu naknadi troškove spora, sve u roku od 15 dana od dana prijema otpravka ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

U Bujanovcu, dana 5.novembra 2013. godine

Tužilac,

b) Tužba za utvrđenje (deklarativna)

Tužbom za utvrđenje tužilac zahteva od suda da utvrdi postojanje, odnosno nepostojanje nekog prava ili pravnog odnosa, povredu prava ličnosti ili istinitost, odnosno neistinitost neke isprave. Njome se otklanja neizvesnost u pravnim odnosima. Na primer, da je zaključen ugovor o zakupu, da tužilac ima pravo nužnog prolaza na nepokretnosti tuženog,

Tužba za utvrđenje može da se podnese ako tužilac ima pravni interes da sud utvrdi postojanje, odnosno nepostojanje nekog spornog prava ili pravnog odnosa, pre dospelosti zahteva za činidbu iz istog odnosa ili istinitost, odnosno neistinitost neke isprave, ili ako tužilac ima neki drugi pravni interes. Na primer, kod ugovora o kupovini celog ovogodišnjeg roda nekog ploda, u slučaju da tuženi osporava ovo pravo tužioca, tužilac može i pre njihovog sazrevanja zahtevati da se utvrdi njegovo pravo. Tužilac je dužan da u tužbi dokaže postojanje pravnog interesa za podizanje ove tužbe. Tužilac će imati pravni interes ukoliko postoji neizvesnost u pogledu budućeg ostvarenja nekih njegovih prava što može rezultirati sporom u budućnosti. Ukoliko tužilac ne navede okolnosti iz kojih proizilazi njegov interes, sud će odbaciti tužbu. Tužba za utvrđenje može da se podnese radi utvrđivanja postojanja, odnosno nepostojanja činjenice, ako je to predviđeno zakonom. Tužba za utvrđenje povrede prava ličnosti može da se podnese bez obzira da li je postavljen zahtev za naknadu štete ili drugi zahtev (čl. 194. ZPP). Na primer, često se dešava u sudskoj praksi da tužilac samo zahteva deklarativnom tužbom da sud utvrdi postojanje diskriminatornog ponašanja tuženog, bez postavljanja zahteva za naknadu štete. Presuda koja se donosi na osnovu deklarativne tužbe nije podobna za izvršenje. Ukoliko tuženi ne ispuni svoju obavezu koja proističe iz odnosa za koji je sud utvrdio da postoji, tužilac će morati da podnese kondemnatornu tužbu kojom će sud da osudi tuženog na činidbu.

Primer deklarativne tužbe,

OSNOVNOM SUDU U NIŠU

TUŽILAC: Fejzić Danijela iz Niša, ul. Moravska br. 14/5, koju zastupa adv. Živković Slađan Milena iz Niša, po priloženom punomoćju

TUŽENI: Šabanović Zlatan iz Niša, s. Balajinac br. 17, opština Merošina

Prilozi: 2

Predmet spora: utrdivanje očinstva

TUŽBA

Tužilja i tuženi su se upoznali januara 2004. godine kada je tuženi počeo da radi u kafani "Stari kum" gde je kao kuvarica radila i tužilja. Njihovi odnosi su vrlo brzo postali veoma bliski. Tuženi je dolazio u kuću roditelja tužilje, kojom prilikom je često isticao svoje ozbiljne namere da sa njom zaključi brak čim zaradi dovoljno novca za iznajmljivanje kuće. Obećanja da će zaključiti brak sa tužiljom tuženi je davao i u prisustvu ostalih zaposljenih u kafani. Majka tužioca i tuženi otpočeli su da održavaju intimne odnose, pa je začeta i rođena Fejzić Mirjana 11. marta 2005. godine.

DOKAZ:

- Izvod iz matične knjige rođenih za Fejzić Mirjanu od 15. marta 2005. godine, fotokopija
- Saslušanje svedoka: 1. Fejzić Mirela, majka tužilje iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 2. Fejzić Hasan iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 3. Mitić Slaviša iz Niša, ul. Koste Stamenkovića br. 2/7
- Saslušanje stranaka

Kada je tužilac saznao za trudnoću tužene, najpre je pokazivao da je radostan. Učestvovao je u planovima za započinjanje zajedničkog života sa tužiljom i njenim roditeljima. Častio je i kolege koji su radili u kafani.

DOKAZ:

- Saslušanje svedoka: 1. Fejzić Mirela, majka tužilje iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 2. Fejzić Hasan iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 3. Mitić Slaviša iz Niša, ul. Koste Stamenkovića br. 2/7
- Saslušanje stranaka

Međutim, posle tri meseca tuženi je bez reči nestao. Od kolega je saznala da je otišao iz grada i otišao kod rođaka u Leskovac. Po odlasku iz Niša tuženi je prekinuo svaki kontakt sa tužiljom, počeo čak da se krije. Kada mu je tužilja javila da se porodila i da je dobio ćerku, negirao je da je on otac deteta. Na poziv matičara, nakon rođenja deteta odbio je da prizna Fejzić Mirjanu kao svoje dete. Mal. Fejzić Mirjana je međutim, dete tuženog.

DOKAZ:

- Medicinsko veštačenje,
- Saslušanje svedoka: 1. Fejzić Mirela, majka tužilje iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 2. Fejzić Hasan iz Niša, ul. Moravska br. 14/5; 3. Mitić Slaviša iz Niša, ul. Koste Stamenkovića br. 2/7

- Saslušanje stranaka

Tužilac predlaže sudu da ovu tužbu uzme u postupak, izvede predložene dokaze i donese sledeću

PRESUDU

UTVRĐUJE SE da je tuženi Šabanović Zlatan, iz Niša, rođen u mestu Balajinac, opština Merošina, 12.10.1955. godine, od oca Šabanović Murata i majke Šabanović Melihe, rođ. Hasanović, PRIRODNI OTAC mal. Fejzić Mirjane, rođene 11. marta 2005. godine u Nišu, od majke Fejzić Danijele, iz Niša.

NALAŽE SE matičaru SO Niš da u roku od 15 dana po prijemu pravnosnažne presude izvrši odgovarajući upis u matičnoj knjizi rođenih za 2005. godinu na strani broj 124.

OBAVEZUJE SE tuženi Šabanović Zlatan da na ime doprinosa za izdržavanje svoje maoletne ćerke, tužilje Fejzić Mirjane plaća mesečno iznos od 5.000,00 dinara počev od 1.oktobra 2005. godine. Dospele doprinose za izdržavanje po ovoj presudi tuženi Šabanović Zlatan je dužan da isplati tužilji Fejzić Danijele u roku od 15 dana po prijemu otppravka presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

U Nišu, 12. avgusta 2005. godine

Tužilja,

v) Konstitutivna tužba

Tužba za preinačenje pravne situacije (konstitutivna tužba) je tužba kojom tužilac tvrdi da mu pripada pravo da promeni određenu pravnu situaciju i kojom zahteva od suda da svojom odlukom to učini. Promena se može sastojati u:

1. Zasnivanju novog pravnog odnosa. Na primer, tužba radi utvrđivanja materinstva ili očinstva;
2. Promeni određenog pravnog odnosa. Na primer, tužba za povećanje ili smanjenje alimentacije, tužba za povećanje ili smanjenje ugovorne kazne, tužba za povećanje rate po osnovu naknade štete;
3. Prestanku određenog pravnog odnosa. Na primer, tužba za raskid ugovora, tužba za razvod braka.

Tužilac podiže ovu tužbu kada promenu ne može da izazove svojom jednostranom izjavom volje, već je neophodna i saglasna izjava volje druge strane koju ona ne daje. Na primer, tužba za smanjenje ugovorne kazne. U izvesnim slučajevima tužilac mora da podigne ovu tužbu jer zakon ne dozvoljava preinačenje pravne situacije samo na osnovu saglasnih izjava volja strana. Na primer, tužba za razvod braka.

Primer konstitutivne tužbe,

OSNOVNOM SUDU U NIŠU

TUŽILAC: Perunović Marija iz Niša, ul. Bulevar Nemanjića br. 18/12, koju zastupa adv. Tasić Milena iz Niša, po priloženom punomoćju

TUŽENI: Perunović Dragan iz Niša, ul. Učitelj Tasina br. 4/2

Prilozi: 3

Predmet spora: razvod braka

TUŽBA

Stranke su zaključile brak u Nišu, 21. septembra 2010. godine. Iz tog braka imaju jedno maloleto dete, ćerku Perunović Slavicu rođenu 2. jula 2012. godine.

DOKAZ:

- Izvod iz matične knjige venčanih br.65/2010 od 21. septembra 2010. godine,
- Izvod iz matične knjige rođenih za Perunović Slavicu od 2. jula 2012. godine.

Tokom trajanja braka, između stranaka je često dolazilo do nesuglasica nastalih usled različitog pogleda na život. Ovo je rezultiralo čestim sukobima i nemogućnošću rešavanja osnovnih pitanja koja se tiču ličnih odnosa, izdržavanja i vaspitanja deteta.

Usled toga bračni odnosi su ozbiljno i trajno poremećeni i prestala je da se ostvaruje svrha braka. Tuženi je aprila 2015. godine napustio stan u kome su do tada zajedno živeli čime je prestala njihova zajednica života.

DOKAZ:

- Saslušanje stranaka

U toku trajanja bračne zajednice supružnici su stekli zajedničku imovinu, stan u Nišu, u ul. Bulevar Nemanjića br.18/12, površine 45 kvm koji se nalazi na 4-tom spratu stambenog objekta upisanog u katastru nepokretnosti opštine Niš, katastarskoj parceli br. 6541/1 KO Niš-Medijana i upisan kao zgrada br.12 u listu nepokretnosti br. 2341 KO Niš-Medijana.

DOKAZ:

- Izvod iz katastra nepokretnosti KO Niš-Medijana, fotokopija

Od kada je napustio zajednicu života, tuženi retko održava odnose sa svojom maloletnom ćerkom, niti učestvuje u snošenju troškova neophodnih za namirenje osnovnih potreba koje se odnose na hranu, odeću, obuću i njeno školovanje. Zbog svega gore navedenog, dalje održavanje ove zajednice je bez ikakvog smisla jer ne samo da su odnosi između bračnih drugova ozbiljno i trajno

poremećeni, već je i nekoliko meseci faktički raskinuta njihova bračna zajednica te se ne ostvaruje svrha braka. S obzirom da tužilja nije uspela da se sporazumno dogovori o načinu izdržavanja i održavanja ličnih odnosa tuženog sa njihovom zajedničkom maloletnom ćerkom, niti je uspela da se dogovori oko podele zajedničke imovine, predlaže sudu da sprovede potupak u ovoj pravnoj stvari, izvede predložene dokaze i donese sledeću

PRESUDU

RAZVODI SE brak između **PERUNOVIĆ DRAGANA** iz Niša, rođenog 12. januara 1978. godine u Nišu, od oca Perunović Radosava i majke Perunović Milunke, i **PERUNOVIĆ MARIJE** (dev. Stojanović) iz Niša, rođene 3. marta 1985. godine, od oca Stojanović Dragoslava i majke Stojanović Milice, zaključen 21. septembra 2010. godine u Nišu, upisan u matičnu knjigu venčanih br. 65/2010, na osnovu čl. 41. Porodičnog zakona.

Na osnovu čl. 77. st. 3. Porodičnog zakona, zajedničko maloletno dete stranaka, Perunović Slavica, rođena 2. jula 2012. godine. **POVERAVA SE** tužilji kao majci na samostalno vršenje roditeljskog prava. **OBAVEZUJE SE** tuženi da održava lične odnose sa svojom mal. ćerkom u skladu sa čl. 61. PZ.

Na osnovu čl. 194. PZ konstituiše se lična službenost, pravo stanovanja na stanu u Nišu, u ul. Bulevar Nemanjića br.18/12, površine 45 kvm koji se nalazi na 4-tom spratu stambenog objekta upisanog u katastru nepokretnosti opštine Niš, katastarskoj parceli br. 6541/1 KO Niš-Medijana i upisan kao zgrada br.12 u listu nepokretnosti br. 2341 KO Niš-Medijana u korist Perunović Marije i mal. Perunović Slavice.

OBAVEZUJE SE tuženi da na ime svog doprinosa za izdržavanje mal. deteta plaća mesečno 30% svojih redovnih mesečnih novčanih primanja i to počev od podnošenja tužbe pa ubuduće sve dok ta obaveza bude trajala.

OBAVEZUJE SE tuženi da tužilji naknadi troškove parničnog postupka.

U Nišu, 2. februar 2016. godine

Tužilja,

8. Potpis tužioca

Na kraju teksta tužbe, u donjem desnom uglu, treba da stoji svojeručni potpis tužioca.

B. Fakultativni elementi tužbe

U fakultativne elemente tužbe spadaju pravni osnov i tužbeni predlog. U formalnom smislu, tužba je pismeno u kome je sadržana tužbena parnična radnja. U ovom smislu, tužbeni podnesak može, pored same tužbe, sadržati i neke druge parnične i materijalnopravne radnje tužioca: predlog za obezbeđenje dokaza, zahtev za obezbeđenje parničnih troškova, zahtev za izdavanje privremene mere i dr. Ovi elementi tužbenog pismena ne predstavljaju tužbu u materijalnom smislu, već posebne parnične radnje koje su sadržane u tužbenom pismenu.

1. Pravni osnov tužbe

Sud će da postupi po tužbi i ako tužilac nije naveo pravni osnov tužbenog zahteva. Pravni osnov predstavlja pravno pravilo iz kojeg proizilazi pravo tužioca da mu se dosudi ono što tužbom zahteva. Pravni osnov tužbe čine pravni propisi pod koje treba svesti činjenice.¹³ Ipak, u praksi, u tužbi se on redovno navodi i obrazlaže. Međutim, iako je tužilac naveo pravni osnov, sud nije vezan za njega. Tužbu mogu podneti i sačiniti i pravno neuke stranke, a za pravnu kvalifikaciju tužbenog zahteva neophodno je pravničko obrazovanje. Ako se iz navedenog osnova stranci ne može dosuditi ono što traži, sud je dužan da ispita da li postoji neki drugi pravni osnov koji bi omogućio da se pozitivno odgovori na njen zahtev.¹⁴ Ova dužnost vuče korene još iz rimskog prava i čuvene sentence "Iura novit curia" – sud zna pravo.

Tužilac izuzetno treba da navede pravni osnov ukoliko je moguće da ista činjenica proizvede različita pravna dejstva. Tako, na primer, ukoliko tužilac samo navede u tužbi: "tuženi je januara 2015. godine trebao da plati dug iznosu od 1.000 evra, s obzirom da to nije učinio, traži se da ga sud obaveže na plaćanje pomenutog iznosa." Ovakva tužba je neuredna i bila bi odbačena, jer ne postoji ni potpuno činjenično stanje niti pravna kvalifikacija, jer je moguće dugovati i po osnovu ugovora o prodaju, ugovora o zajmu, zakupu itd. Navođenje pravnog osnova u ovom slučaju je neophodno kako bi se zahtev individualizirao.¹⁵

2. Tužbeni predlog

Tužbeni predlog je onaj deo tužbenog podneska u kome tužilac formuliše izreku presude onako kako ona, o njegovom mišljenju treba da glasi. U tužbenom predlogu treba jasno da bude određena pravna zaštita koja se traži, kao i obim i sadržina pravne posledice koja se presudom traži. U tužbenom podnesku, tužbeni predlog dolazi na kraju, nakon tužbenog zahteva.

Primer 1.

---

¹³ S. Kamhi, Građanski sudski postupak, Sarajevo, 1961, str. 310.

¹⁴ R. Keča, B. Starović, Građansko procesno pravo, Novi Sad, 2004., str. 205.

¹⁵ G. Stanković, Građansko procesno pravo, Niš, 2004, str. 322.

Tužilja predlaže da sud zakaže glavnu raspravu, izvede predložene dokaze i donese

PRESUDU

OBAVEZUJT SE se tuženi Ilić Miloš da na ime izdržavanja ćerke mal. Ilić Ane plaća mesečno iznos od 50% od svoje zarade, počev od dana podnošenja ove tužbe, na tekući račun zakonskog zastupnika mal. Ilić Ane – majke Ilić Vesne. Dospеле iznose je dužan isplatiti odjednom, u roku od 15 dana od prijema opravka presude, a naredne za svaki mesec unapred, najkasnije do 10-og u mesecu, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

OBAVEZUJE SE se tuženi da tužilji naknadi troškove ovog parničnog postupka, u visini koju odredi sud, u roku od 15 dana od prijema opravka ove presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

ZAKLJUČAK

Kao što je u radu već istaknuto, tužba predstavlja veoma značajan pravni akt kojim se pokreće parnični postupak. Pokretanje parnice zavisi isključivo od volje tužioca. Ona predstavlja pravno sredstvo kojim tužilac kreće u borbu za zaštitu svog povređenog, ugroženog ili osporenog građanskog subjektivnog prava. Međutim, da bi ostvario svoja prava tužba mora, pored posedovanja zakonom propisanih elemenata, ispuniti i neke druge zahteve. Ona mora biti potpuna, jasna, razumljiva, koncizna, logična. Neophodno je koristiti legalistički stil pisanja, poštovati gramatička i pravopisna pravila, stil mora biti sažet i jednostavan, a rečenice kratke i jasne.

Tužba najpre treba da sadrži sve elemente koji su propisani kao obavezni za sve podneske. Pored toga, tužba mora sadržati i elemente koje zakon propisuje kao obavezne s obzirom na specifičnost pravne zaštite koja se njome zahteva. Obavezni elementi tužbe predstavljaju minimalnu sadržinu tužbe i bez njih sud neće uzeti tužbu u razmatranje već će ona biti odbačena. Tužba može sadržati i fakultativne elemente, i njihovo navođenje zakon prepušta volji same stranke u cilju efikasnijeg i za nju povoljnijeg vođenja postupka.

U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahteva koji su postavljeni u postupku, on ne može osuditi, odnosno obavezati na određeno ponašanje nikoga ko nije bio označen u tužbi kao tuženi, niti može suditi preko ili mimo postavljenog zahteva. Stoga, ostvarivanje i zaštita prava tužioca zavisice od same tužbe, odnosno od toga kako je formulisan tužbeni zahtev, od činjenica na kojima zasniva zahtev i dokaza koje je naveo a kojima se može proveriti njihova istinitost. Činjenični osnov mora da bude izložen na način koji omogućava sudu da oceni, samo na osnovu navoda u tužbi, da li je dopušteno pružanje pravne zaštite u konkretnoj pravnoj stvari i da li da odluči da otvori postupak za rešavanje tog odnosa

LITERATURA

1. Poznić, Borivoje, Vodinelić, Rakić, Vesna: Građansko procesno pravo, Beograd, 2010.
2. Radovanov, Aleksandar: Građansko procesno pravo, Novi Sad, 2004.
3. Stanković, Gordana: Građansko procesno pravo, Niš, 2010.
4. Starović, Borivoje, Keča, Ranko: Građansko procesno pravo, Novi Sad, 2004.
5. Sudski poslovník, „Službeni glasnik RS“, br. 10/2009, 7/2011,
6. Triva, Siniša, Dika, Mihajlo: Građansko procesno pravo, Zagreb, 2004.
7. Zakon o elektronskom dokumentu, „Službeni glasnik RS“, br. 51/2009.
8. Zakon o elektronskom potpisu, „Službeni glasnik RS“, br. 135/2004.
9. Zakon o parničnom postupku, „Sl. glasnik RS“, br. 110/2009, 70/2011, 19/2012 i 89/2013.
10. Zakon o službenoj upotrebi jezika i pisma, „Sl. glasnik RS“, br. 91, 53/93, 76/93, 48/94, 101/05 i 30/10.

CLAIM IN A CIVIL PROCEDURE (CONCEPT, TYPES AND ELEMENTS)

PhD Dragana Randjelovic

Abstrakt:

A claim is a very important legal document that represents initial procedural act in litigation. No claim, no litigation (nemo iudex sine actore). However, initiating of the litigation will depend primarily on whether the claim is properly composed. If the claim is incomplete or incomprehensible, the court will reject it. On the other hand, the prosecutor in the claim determines the limits of the claim, and determines the boundaries of discussions and decision-making in the judicial proceeding. It is therefore essential that the claim contains all the elements required by law. However, it is not enough theirs mechanical stating. The manner and style in which it is done are important, that make it understandable. In this paper, the author will try to analyze the statutory contents of the claim, and its mandatory and optional elements. The analysis is followed by characteristic examples from practice in order to improve understanding and application of legal provisions.

Keywords: *a claim, the content of the claim, the division of the claim, litigation.*